

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och transporträtt
103 33 Stockholm

Stockholm
2011-08-31

Vår referens
Ulrica Dyrke

Dnr Ju2011/255/L3

Remissvar – Ordförandeskapets förslag till avtal om en enhetlig patentdomstol

Företagarna har från Justitiedepartementet fått rubricerade förslag på remiss och får med anledning härav anföra följande.

Generella synpunkter

Företagarna stödjer fullt ut strävan att skapa ett bättre och mindre kostsamt patentsystem inom EU. Dagens europeiska patentsystem är dyrt och komplicerat. Det är av central betydelse att göra det möjligt för små, innovativa företag inom EU att till rimliga kostnader dels ansöka om patent, dels försvara sina patent i domstol. Vad gäller domstolsfrågan finns i dagsläget ingen enhetlig patentdomstol inom EU, vilket innebär att en tvist om ett europeiskt patent måste processas i varje land för sig där uppfinningen har patentskydd. Detta är ett oerhört kostsamt system som är kontraproduktivt för små, innovativa företag.

Ett nytt patentsystem i Europa måste enligt Företagarna genomgående präglas av hög kvalitet, rättssäkerhet, effektivitet och rimliga kostnader. Detta gäller såväl med avseende på möjligheterna att söka och erhålla patent, som med avseende på möjligheterna att försvara sitt patent i domstol. Det är ju av föga värde för de små företagen att kunna erhålla enhetligt patent om det vid intrång i patentet ändå saknas reella förutsättningar för dem att försvara sitt patent i domstol.

Mot denna bakgrund välkomnar Företagarna att ett förslag till avtal om en enhetlig patentdomstol nu har presenterats. Det är även välkommet att domstolsavtalet kopplas till patentförordningen.

Det finns dock tyvärr påtagliga brister med förslaget vilka måste uppmärksammas i det fortsatta reformarbetet. Företagarna vill understryka att det är av central betydelse att det nya patentsystemet i sin helhet blir påtagligt bättre och mindre kostsamt än nuvarande system. Annars finns uppenbar risk för att de önskade positiva effekterna av systemet i praktiken kommer att utebli. Särskilt drabbade blir i en sådan situation de små, innovativa företagen. Om de positiva effekterna med det nya systemet uteblir kan ifrågasättas om patentdomstolen verkligen ska ges exklusiv behörighet även för europeiska patent utan enhetlig verkan.

Nedan följer Företagarnas specifika kommentarer till vissa väsentliga delar av förslaget.

Domstolens sammansättning

Förslaget innebär att den nya patentdomstolen ska ha en multinationell sammansättning. En sådan sammansättning framstår som rimlig och förslaget stöds av Företagarna.

Språkordning

Förslaget innehåller i art. 29-31 regler om vilka språk domstolsprocesserna ska föras på. Förslaget innebär bland annat att en process i Local/Regional division som huvudregel ska föras på det språk som är officiellt EU-språk i det land där den berörda Local/Regional division finns. I Central division i första instans ska i stället gälla det språk på vilket patentet är beviljat, dvs. engelska, franska eller tyska. Samma språk som använts i första instans ska även gälla i andra instans.

Företagarna ser risker med att förslaget till språkordning kommer leda till höga översättningskostnader – och därmed dyra och svårtillgängliga processer – för inblandade företag. Detta kommer i synnerhet drabba de små, innovativa företagen.

Mot denna bakgrund kan Företagarna inte tillstyrka den presenterade lösningen i art. 29-31. Det är viktigt att systemet inte betungas av onödiga översättningskostnader. Principiellt anser vi att det hade varit att föredra om man hade kunnat presentera en språklösning som bygger på enbart engelska, eftersom det skulle innebära minst kostnader för företagen. I linje med vad vi i tidigare sammanhang framfört, kan vi dock acceptera en trespråklösning med engelska, tyska och franska.

Finansiering

Förslagets art. 18-19 innehåller bestämmelser om hur den enhetliga patentdomstolen ska finansieras. Det framgår att domstolens verksamhet kommer finansieras med domstolsavgifter eller andra "revenues". Hur stora dessa avgifter/"revenues" kan komma att bli preciseras dock inte i förslaget, utan detta ska fastställas av Administrative Committee. Det framgår inte heller tydligt av förslaget vem som ska betala avgift – förslaget talar om "parties". Innebär detta att båda parter ska betala avgift, eller enbart den part som stämmer i domstol?

Företagarna anser att finansieringsförslaget är mycket oklart. Vi ser uppenbara risker för att avgifterna kommer att bli höga eftersom de ska finansiera verksamheten inom den enhetliga patentdomstolen, som ska förvalta ett komplext system som ställer krav på hög kompetens och effektivitet. För små företag med begränsade resurser är det starkt hindrande med höga avgifter. Höga avgifter skulle få allvarliga följder få de små, innovativa företagens möjligheter att försvara sina rättigheter i patentmål.

För att kunna bedöma förslagets effekter för små företags tillträde till domstolssystemet anser Företagarna att det måste preciseras hur höga avgiftsnivåer det kan komma att handla om. Vi noterar att förslaget innehåller en öppning för särskilda stödåtgärder för små företag och vill understryka att sådana kan komma att behövas om avgiftsnivåerna blir höga.

Uppdelning av intrångsmål och ogiltighetsmål

Förslaget innehåller i art 15 a bestämmelser som innebär att intrångs- respektive ogiltighetsmål som huvudregel kommer att avgöras av två olika domarpaneler i olika sammansättning.

Företagarna ser stora problem med den föreslagna ordningen, som innebär att intrångsmål och ogiltighetsmål i domstolsprocesser hanteras skilda från varandra (s.k. ”split”). Vi vill betona att mål om intrång och ogiltighet har en nära koppling till varandra. För att ett framtida enhetligt domstolssystem i patentmål ska fungera väl är det därför av central betydelse att mål om intrång och ogiltighet handläggs tillsammans. Att dela upp målen på olika domarpaneler leder till brist på förutsebarhet och skapar osäkerhet och ökade kostnader för företagen. Mot denna bakgrund avstyrker vi förslaget i denna del.

Materiell patenträtt

Vi kan avslutningsvis konstatera att art. 14 e samt 14 f-i innebär att materiell patenträtt föreslås göras till EU-rätt. Företagarna inser att detta har stöd i EU-domstolens yttrande 1/09. Dock befarar vi problem med det presenterade förslaget. Förhandsbesked torde med detta förslag komma att behöva begäras från EU-domstolen, möjligen uteslutande i mål rörande patent med enhetligt skydd. Detta riskerar försvåra och fördyra patentprocesserna. Så långt möjligt vore det därför önskvärt att se över förslagets innehåll i syfte att begränsa att materiell patenträtt görs till en del av EU-rätten.

Företagarna

Lars Jagrén
Chef Analys & Opinion

Ulrica Dyrke